

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 43/2019-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. januára 2019 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Polákom, Aleja slobody 1890/50, Dolný Kubín, vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 13 Cob 126/2018 z 25. októbra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. januára 2019 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 13 Cob 126/2018 z 25. októbra 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“), ktorým krajský súd potvrdil rozhodnutie Okresného súdu Dolný Kubín (ďalej len „okresný súd“) . k. 2 Cb 16/2012-695 z 15. mája 2017 v napadnutej časti, t. j. v tej časti, v ktorej okresný súd zaviazal sťažovateľa ako žalovaného v druhom rade povinnosťou nahradit žalobcovi trovy konania v plnom rozsahu. Krajský súd napadnutým uznesením rovnako zaviazal sťažovateľa povinnosťou uhradiť žalobcovi v plnom rozsahu trovy odvolacieho konania.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní okresného súdu o zaplatenie 43 293,92  s príslušenstvom sťažovateľa vystupoval v procesnom postavení žalovaného v druhom rade. Ako žalobca v tomto konaní vystupovalo mesto Dolný Kubín a ako žalovaný v prvom rade spolonost' [REDACTED] (ďalej len „alovaný v prvom rade“). Žaloba bola zo strany žalobcu prvotne podaná len proti žalovanému v prvom rade. O pripustení vstupu sťažovateľa do konania bolo rozhodnuté uznesením okresného súdu z 10. februára 2015, ktoré nadobudlo právoplatnosť 10. júna 2015. O pripustení zmeny žalobného petitu rozhodol okresný súd uznesením z 23. júna 2015.

3. Poukazujúc na viaceré konania a v nich vydané rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu sťažovateľa v ďalšej časti sťažnosti zrekapituloval doterajı pıbeh jeho veci zo skutkového hľadiska. V suvlosti s trovami konania a právním názorom krajského súdu vyslovenm v napadnutom uznesení sťažovateľa uviedol, že právne závery krajského súdu uvedené v napadnutom uznesení povazuje za nesprávne, arbitrárne a za porušujúce ním označené základné práva.

4. Podľa názoru sťažovateľa je napadnuté uznesenie krajského súdu v rozpore s princípom spravodlivosti, keďže na základe neho bol sťažovateľa zaviazaný na náhradu trov konania aj za obdobie od 20. októbra 2011 do 10. júna 2015, keď nebol účastníkom konania ani on, ani jeho právna predchodkyňa. Z časového hľadiska ide o prevažnú časť celkového trvania konania v merite veci, preto sťažovateľa povazuje právny záver krajského súdu o tom, že v danej veci nie je možné aplikovat  257 Civilného sporového poriadku

(ďalej aj „CSP“), za postup porušujúci ním označené základné práva podľa ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

5. Sťažovateľ pripúšťa, že ku dňu podania ústavnej sťažnosti je síce v merite veci procesne neúspešnou stranou (keďže v merite veci stále prebieha dovolacie konanie) a žalobcovi v konaní vznikli trovy na právnej službe ich splnomocneného zástupcu, avšak sťažovateľ, za účasti ktorého bolo konanie meritórne skončené, sa stranou sporu stal v dôsledku ním neovplyvniteľnej právnej skutočnosti, t. j. úmrtia jeho tety [REDACTED], do ktorej práv a povinností vstúpil ako závetný dedič za situácie, keď on vznik trov na strane žalobcu v období pred jeho vstupom do konania nezapríčinil ani nemohol zapríčiniť, keďže nebol účastníkom konania. Uloženie povinnosti sťažovateľovi nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 % na základe napadnutého uznesenia krajského súdu je podľa jeho názoru v rozpore s princípom spravodlivosti.

6. Podľa názoru sťažovateľa sú právne závery krajského súdu navyše v rozpore s rozhodovacou činnosťou dovolacieho súdu v otázke aplikácie § 257 CSP. Sťažovateľ poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 M Cdo 2/2208 z 25. februára 2009 týkajúce sa aplikácie § 150 vtedy platného a účinného Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). V predmetnom rozhodnutí najvyšší súd konštatoval, že ide o zákonné ustanovenie, ktoré z hľadiska náhrady trov konania predstavuje výnimku zo zásady zodpovednosti za výsledok i zo zásady zodpovednosti za zavinenie a náhodu. Je odôvodnené tým, že prísna aplikácia ustanovení o náhrade trov konania by mohla v konkrétnych prípadoch viesť k nežiaducim tvrdom.

7. Sťažovateľ je toho názoru, že právne závery krajského súdu uvedené v napadnutom uznesení sú zjavne neodôvodnené a arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a majú za následok porušenie základných práv a slobôd sťažovateľa.

8. Interpretácia a aplikácia ustanovení Civilného sporového poriadku zo strany okresného súdu a následne krajského súdu podľa sťažovateľa zásadne popiera jej účel

a význam a dôvody, na ktorých je založené napadnuté uznesenie krajského súdu, absentujú, sú zjavne protirečivé a popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky. Dôvody, ktoré uvádza krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia, sú zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti. Sťažovateľ sa domnieva, že napadnutým uznesením bola porušená základná zásada civilného práva, a to zásada zákazu odoprenia spravodlivosti. Podľa názoru sťažovateľa okresný súd ani krajský súd nielenže nezabezpečili súdnu ochranu jeho práv zakotvených v platnom práve, ale aj bez zákonného dôvodu rozhodli, že neposkytnú právnu ochranu subjektu domáhajúcemu sa súdnej ochrany.

9. Podľa názoru sťažovateľa krajský súd v označenom odvolacom konaní úplne odignoroval odvolacie dôvody, ktoré proti uzneseniu okresného súdu sťažovateľ vzniesol, čím mu uprel možnosť uplatňovať jeho práva na súdnu a inú právnu ochranu a práva nerušene vlastniť majetok prostredníctvom právnych prostriedkov a postupov osobitne ustanovených pre oblasť rozhodovania o náhrade trov štátu.

10. Sťažovateľ je toho názoru, že krajský súd sa v napadnutom uznesení dôsledne nevyrovnal s konkrétnymi okolnosťami prípadu, sťažovateľa zaviazal povinnosťou nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 % aj za obdobie, keď vôbec nebol účastníkom konania. Súd tak vychádzal iba z formálnej citácie príslušných ustanovení právnych predpisov o úprave povinnosti hradiť trovy konania. Vo svojom právnom názore nezohľadnil miesto základného práva na súdnu ochranu v demokratickej spoločnosti a nezaistil primeranú vyváženosť medzi záujmom žalobcu na náhradu trov vzniknutých v súvislosti s konaním na jednej strane a záujmom sťažovateľa na obhájení svojho práva prostredníctvom všeobecného súdu. Krajský súd mal v dôsledku uvedeného porušiť označené práva sťažovateľa.

11. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie vo veci samej takto rozhodol:

„1. Uznesením Krajského súdu v Žiline... bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, spočívajúce v práve na súdnu ochranu na nezávislom a nestrannom súde, základné právo sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky, spočívajúce v práve vlastníť majetok a základné právo sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, spočívajúce v práve na spravodlivé súdne konanie.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Krajského súdu v Žiline...

3. Zároveň sťažovateľ žiada priznať náhradu trov právneho zastúpenia...“

II.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

14. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu

možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

15. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

16. Ústavný súd považuje rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania za integrálnu súčasť civilného procesu a je zásadne výsadou všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania však v zásade ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojevôle (m. m. I. ÚS 40/2012, I. ÚS 630/2017).

17. Vo veci sťažovateľa podľa názoru ústavného súdu o takýto výnimočný prípad nejde. Sťažovateľom namietané pochybenie všeobecného súdu nedosahuje podľa názoru ústavného súdu takú intenzitu, že by na jeho základe bolo možné spochybniť ústavnú regulárnosť napadnutého súdneho konania. Ústavný súd navyše pri posudzovaní námietok sťažovateľa vychádzal aj z princípu minimalizácie zásahov do právoplatných rozhodnutí iných orgánov verejnej moci (napr. I. ÚS 55/2011), ktorým sa vo svojej rozhodovacej činnosti dôsledne riadi.

18. Bez ohľadu na uvedené ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že aj pri rozhodovaní o trovách konania musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Rozhodnutie o trovách konania musí mať predovšetkým rovnako ako iné rozhodnutia zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené.

19. Krajský súd v relevantných častiach napadnutého uznesenia uviedol:

«... Krajský súd v Žiline ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal vec v medziach ust. §379 CSP v spojení s ust. § 380 CSP bez nariadenia pojednávania a uznesenie okresného súdu v napadnutom výroku I., ktorým bola žalovanému v 2/ rade uložená povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100%, potvrdil ako vecne správne rozhodnutie podľa §387 ods. 1 CSP...

... Pri preskúmvaní odvolaní napadnutého výroku I. uznesenia okresného súdu bol odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania žalovaného v 2/ rade, pričom nezistil opodstatnenosť odvolacích dôvodov žalovaného v 2/ rade. Žalovaný v 2/ rade rozhodnutie okresného súdu, ktorým mu bola uložená povinnosť nahradiť trovy konania žalobcovi v rozsahu 100%, napadol z dôvodu, že sú naplnené predpoklady pre aplikáciu ustanovenia § 257 CSP, a to s ohľadom na nedostatočné skúmanie predpokladov, za ktorých bol žalovaný v 2/ rade pribratý do konania, nedostatočné skúmanie podmienok pre pripustenie zmeny žaloby, dokazovanie vykonané v konaní pred vstupom žalovaného v 2/ rade a porušenie jeho procesných práv, z ktorého dôvodu žalovaný v 2/ rade proti rozsudku krajského súdu podal dovolanie. Žalovaný v 2/ rade tiež namietal danosť dôvodov hodných

osobitného zreteľa s prihliadnutím na jeho osobné, majetkové, sociálne pomery a výšku mzdy, ktorú aktuálne poberá...

... Krajský súd vo vzťahu k citovanému ustanoveniu § 255 CSP zvyrazňuje, že pre rozhodnutie o náhrade trov konania je rozhodujúce vyhodnotenie otázky úspechu strany v konaní vo veci samej. Uplatňuje sa tak zásada zodpovednosti za výsledok, teda zásada úspechu v konaní a pre posúdenie otázky, ktorej sporovej strane bude priznaná náhrada trov konania, je nevyhnutné zistiť, ktorá strana bola vo veci úspešná. Takéto zistenie je možné vykonať výlučne porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku rozsudku, ktorým sa vo veci samej rozhodlo. V prípade plného úspechu bude strane, ktorá bola vo veci úspešná, priznaná plná náhrada jej trov. V prípade čiastočného úspechu je založený nárok na pomerné rozdelenie náhrady trov konania, prípadne na to, že žiadnej strane právo na náhradu trov konania priznané nebude. Rozsah úspechu je potrebné posudzovať vždy so zreteľom na nárok uplatnený žalobcom v súdnom konaní, pričom v zásade platí, že žalobca má plný úspech vo veci vtedy, ak súd v celom rozsahu jeho žalobe vyhovie. Na druhej strane žalovaný má vo veci plný úspech vtedy, keď súd žalobu v plnom rozsahu zamietne.... Okresný súd vecne správne konštatoval, že žalobca bol vo vzťahu k žalovaného v 2/ rade v celom rozsahu úspešný s prihliadnutím na rozsudok okresného súdu... v spojení s rozsudkom Krajského súdu..., ktorými rozhodnutiami bolo žalobe žalobcu voči žalovanému v 2/ rade v celom rozsahu vyhovené. Tým boli naplnené predpoklady v zmysle ustanovenia § 255 ods. 1 CSP pre záver okresného súdu o priznaní plnej náhrady trov konania úspešnému žalobcovi voči neúspešnému žalovanému v 2/ rade.

... Žalovaný v 2/ rade sa okresným súdom uloženej povinnosti nahradiť trovy konania žalobcovi bránil námietkou, že v posudzovanom prípade sú dané predpoklady na aplikáciu ust. § 257 CSP. V zmysle tohto ustanovenia výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Krajský súd zvyrazňuje, že aplikácia ust. § 257 CSP je výnimočná a môže k nej dôjsť, len ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré nie je možné náhradu trov celkom alebo sčasti priznať. Musí ísť o celkom výnimočný prípad. Táto výnimočnosť môže spočívať v okolnostiach danej veci, ale aj v okolnostiach samotných strán sporového konania. To, že pri aplikovaní ust. § 257 CSP, ktoré ustanovenie prebralo pôvodné ust. § 150 O.s.p., má ísť o výnimočný prípad, už vyjadril aj Ústavný súd Slovenskej republiky v Náleze sp. zn. I. ÚS 423/2010 zo dňa

06. apríla 2011. Ďalej krajský súd poukazuje na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 144/2010 zo dňa 25. mája 2010, podľa ktorého použitie ust. § 150 ods. 1 O.s.p. „...musí zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať vždy výnimočný charakter“. Jedná sa teda o odklon od zásady zodpovednosti za výsledok i od zásady zodpovednosti za zavinenie, ktorý musí byť odôvodnený tam, kde by strohá aplikácia ustanovení o náhrade trov konania mohla viesť k nežiaducej, či neprimeranej tvrdošti. Úvaha súdu o tom, či ide o výnimočný prípad a či sú tu dané dôvody hodné osobitného zreteľa, musí vychádzať z posúdení všetkých okolností konkrétnej veci a pri jej aplikácii je potrebné prihliadať na okolnosti existujúce na obidvoch stranách sporu.

... Krajský súd nezistil nesprávny postup okresného súdu pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania, pokiaľ bola aplikovaná zásada zodpovednosti za výsledok v zmysle ust. § 255 ods. 1 CSP. Pokiaľ žalovaný v 2/ rade poukazoval na priebeh konania pred súdom prvej inštancie a na skutočnosť, že neboli dostatočne skúmané podmienky pre pripustenie jeho vstupu do konania na strane žalovaných a vo vzťahu k záveru, že výsledky doterajšieho konania môžu byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu, poukazuje krajský súd na skutočnosť, že o pripustení vstupu žalovaného v 2/ rade bolo rozhodnuté právoplatným uznesením Okresného súdu... o pripustení zmeny žalobného petitu rozhodol Okresný súd Dolný Kubín uznesením..., vo vzťahu ku ktorému bolo odvolanie žalovaného v 2/ rade odmietnuté uznesením Krajského súdu... Krajský súd vo vzťahu k otázke pripustenia vstupu žalovaného v 2/ rade do konania a s tým súvisiacej zmeny žalobného návrhu uvádza, že sa jedná o štandardný postup v súdnom konaní, kedy žalobca ako pán sporu je oprávnený rozhodnúť o tom, voči komu v súdnom konaní uplatní nárok a na základe akých skutočností. Samotná okolnosť pripustenia vstupu žalovaného v 2/ rade do konania a s tým súvisiaca zmena žaloby tak nemôže predstavovať žiadny dôvod hodný osobitného zreteľa, ktorý by mal mať vplyv na rozhodnutie o trovách súdneho konania. Čo sa týka námietok žalovaného v 2/ rade ohľadom porušenia jeho procesných práv vykonaným dokazovaním či znaleckým posudkom, nachádzajúcim sa v súdnom spise, resp. námietok ohľadom porušenia jeho procesných práv vo vzťahu ku konaniu Krajského súdu v Žiline ako súdu odvolacieho pri oznámení termínu verejného vyhlásenia rozsudku, konštatuje krajský súd, že tieto okolnosti sú okolnosťami procesného charakteru a týkajú sa postupu a vedenia konania okresným súdom a krajským súdom ako súdom odvolacím.

Procesný postup predstavuje faktickú, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúcu činnosť alebo nečinnosť súdu, teda samotnú procedúru prejednávania veci (to, ako súd viedol spor). Postup súdu v konaní tak sám o sebe nemôže predstavovať okolnosť hodnú osobitného zreteľa, keďže nedopadá na charakter uplatneného nároku ani na sociálne, majetkové postavenie strany konania. Za okolnosti hodné osobitného zreteľa je možné prípadne považovať aj výnimočné okolnosti, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nároku a prihliadnuť aj na postoj sporových strán v súdnom konaní, avšak nie všetky okolnosti, ktoré by boli aj príčinou sporu, resp. ku ktorým došlo v priebehu súdneho konania, možno považovať za dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý by inak úspešnej sporovej strane súd náhradu trov konania nepriznal. Námietky žalovaného v 2/ rade ohľadom procesného postupu prvoinštančného a odvolacieho krajského súdu v konaní o uplatnenom nároku žalobcu nemôžu založiť danosť dôvodu hodného osobitného zreteľa v zmysle ustanovenia § 257 CSP.

... Krajský súd dôvody hodné osobitného zreteľa nezistil ani vo vzťahu k žalovaným v 2/ rade namietanej otázke jeho osobných, majetkových a sociálnych pomerov. Žalovaný v 2/ rade bez bližšieho odôvodnenia uviedol, že sa ocitol v situácii, ktorá by mohla mať pre neho alebo pre príslušníkov jeho rodiny zvlášť nepriaznivé následky. Žalovaný v 2/ rade tieto nepriaznivé následky nijakým spôsobom nešpecifikoval a na podporu tohto tvrdenia nepredložil žiadne doklady. Podľa názoru krajského súdu nemôže obstať argumentácia žalovaného v 2/ rade výlučne s poukazom na jeho tvrdenie ohľadom jediného príjmu, ktorým je mesačná mzda u jeho zamestnávateľa vo výške 357,32 Eur mesačne. Krajský súd v tomto smere poukazuje na účel ustanovenia § 257 CSP, ktorým je zmiernenie dôsledkov právnych noriem, upravujúcich náhradu trov konania, zavedením moderačného absolučného práva súdu. Toto ustanovenie je výrazom skutočnosti, že zákon nemôže postihnúť všetky rozmanité situácie, ktoré môžu nastať, a preto umožňuje súdu v medziach stanovených všeobecnými podmienkami uvedenými v tomto zákonnom ustanovení rozhodnúť o inom závere vo vzťahu k náhrade trov konania, než aký vyplynul z použitia všeobecných zásad náhrady trov konania. Súd tak môže zohľadniť jednak osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery sporových strán a jednak postoj sporových strán v konaní a prípadne aj iné okolnosti s ohľadom na intenzitu preukázaných dôvodov hodných osobitného zreteľa a dospieť k záveru o čiastočnom alebo o úplnom nepriznaní trov konania úspešnej sporovej

strane. V prejednávacom prípade však krajský súd z dokladov predložených žalovaným v 2/ rade a z obsahu spisového materiálu nezistil takú intenzitu sociálneho znevýhodnenia žalovaného v 2/ rade, resp. také pomery na jeho strane, ktoré by bolo možné považovať za dôvod hodný osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania žalobcovi. Žalovaný v 2/ rade síce predložil doklad preukazujúci ním tvrdenú výšku mesačnej mzdy..., zároveň však zo spisového materiálu vyplýva, a to z dokladov predložených samotným žalovaným v 2/ rade, že žalovaný v 2/ rade je vlastníkom viacerých nehnuteľností... Majetková a finančná situácia žalovaného v 2/ rade tak podľa názoru krajského súdu nie je tak nepriaznivá, aby sa mohlo jednať o výnimočné dôvody hodné osobitného zreteľa na jeho strane. Dôvody hodné osobitného zreteľa nie je možné konštatovať ani s ohľadom na prejednávanú právnu vec, keď predmetom žaloby podanej žalobcom voči žalovanému v 2/ rade bola žalobná žiadosť o vydanie bezdôvodného obohatenia, kedy obrana žalovaného v 2/ rade bola tak okresným ako aj krajským súdom vyhodnotená ako nedôvodná. V prejednávacom prípade sa jedná o bežnú, všeobecnými súdmi prejednávanú otázku vydania bezdôvodného obohatenia a samotný charakter uplatneného nároku a ani postavenie žalovaného v 2/ rade ako právneho nástupcu subjektu, na ktorého strane bezdôvodné obohatenie vzniklo, nemôže predstavovať dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý by žalobcovi nemohla byť priznaná náhrada trov konania.

... Krajský súd v tejto súvislosti dáva do pozornosti, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR je aj to, že strana konania, ktorá v konaní uspela, má zásadne právo na to, aby sa jej hradili všetky trovy, ktoré vznikli vo vecnej súvislosti s uplatnením alebo bránením tohto základného práva. Krajský súd zdôrazňuje, že rozhodovaním o nároku na náhradu trov konania môže súd zasiahnuť aj do základného práva vlastníť majetok podľa článku 20 ods. 1 Ústavy SR. Zmyslom a účelom náhrady trov konania v konaní pred všeobecným súdom je poskytnúť úspešnej strane konania náhradu trov konania, ktoré vo vecnej a časovej súvislosti s konaním vynaložila. Podľa názoru krajského súdu je potrebné tieto východiska zohľadniť aj vo vzťahu k náhrade trov žalobcu, nakoľko pokiaľ by okresný súd, resp. krajský súd nárok na náhradu týchto trov konania nepriznal, mohol by tým žalobcovi odoprieť ochranu jeho práv podľa článku 20 ods. 1 Ústavy SR.

... Na základe vyjadrených odvolacích dôvodov žalobcu krajský súd konštatuje, že ani jeden z nich nebol relevantný, a preto uznesenie okresného potvrdil ako vecne správne rozhodnutie podľa ust. § 387 ods. 1 CSP.

... O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté za aplikácie ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bol v celom rozsahu úspešný žalobca, ktorému tak bola krajským súdom priznaná plná náhrada trov tohto odvolacieho konania voči neúspešnému žalovanému v 2/ rade...»

20. Ústavný súd dôkladne posúdil relevantné časti napadnutého uznesenia krajského súdu v kontexte všetkých v sťažnosti uplatnených námietok. Ústavný súd teda posudzoval napadnuté uznesenie krajského súdu z pohľadu sťažovateľom uplatnenej námietky týkajúcej sa nesprávnej aplikácie § 255 ods. 1 CSP (aplikácie zásady zodpovednosti za úspech v spore, ktorá mala byť podľa názoru sťažovateľa príliš striktná a formalistická).

21. Ústavný súd po dôkladnej analýze relevantných častí napadnutého uznesenia krajského súdu konštatuje, že nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutého uznesenia krajského súdu nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti. V rámci rozhodovania o otázke priznania náhrady trov konania krajský súd uplatnil zákonom poskytovaný priestor na uváženie o možnosti aplikácie § 255 CSP, do ktorého ústavný súd nie je zásadne oprávnený vstupovať a nahradzovať prijaté právne závery.

22. V súvislosti s nosnou námietkou sťažovateľa, ktorý sa nestotožnil s tým, že krajský súd v napadnutom uznesení nezohľadnil existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, a tým neaplikoval § 257 CSP, ústavný súd pripomína, že aplikácia § 257 CSP je možná výlučne v tom prípade, ak všeobecný súd dospeje k záveru, že v okolnostiach danej veci dôvody osobitného zreteľa skutočne a bezvýhradne existujú. Vymedzenie obsahu tohto právneho pojmu je úlohou všeobecných súdov, a to vždy so zreteľom na kontext v konkrétne posudzovanej veci. Vzhľadom na to ústavnému súdu neprináleží posudzovať existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa na aplikáciu daného ustanovenia, pretože ide o nezávislé diskrečné oprávnenie všeobecných súdov. Je však nutné poznamenať, že

musí ísť o výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí všeobecného súdu riadne a presvedčivo odôvodnený.

23. Skutočnosť, že súdy existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa v danej veci spochybnili a v dôsledku toho § 257 CSP nebolo možné v danom prípade aplikovať, je podľa názoru ústavného súdu v napadnutom uznesení odôvodnená ústavne konformným spôsobom (dostatočne a relevantne). Skutkové a právne závery uvedené v citovanom odôvodnení uznesenia krajského súdu nie sú podľa názoru ústavného súdu v rozpore s účelom a zmyslom právnej úpravy náhrady trov konania, a preto ich nemožno považovať za odporujúce citovaným článkom ústavy a dohovoru. Vzhľadom na to nemožno tieto skutkové a právne závery označiť za nepreskúmateľné a za svojvoľné, vybočujúce z rámca uvedeného zákonného ustanovenia, a preto ich ústavný súd nemá dôvod ani oprávnenie prehodnocovať, ani ich prípadne nahrádzať vlastnými.

24. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade neexistujú skutočnosti, ktoré by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie signalizovali možnosť vyslovenia porušenia označených práv podľa ústavy a dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, a preto sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

25. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľa nezaoberal, keďže ich posudzovanie je viazané na konštatovanie porušenia označených práv.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. januára 2019